BIBLIOTECA CENTRALA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea — 8 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 24 Joi 26 Ianuarie 1939 — 8 Pagini — P

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.

Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

Lărgirea debușeelor

Atenția acordată de forurile noastre economice problemei exportului este mai mult decât îndreptățită. Aprovizionarea pieței interne cu produse pentru care economia noastră este încă tributară străinătății, comenzile în legătură cu nevoile de înarmare și cu cele de completare a utilajului industrial, cum și onorarea obligațiunilor financiare ale Statului și particularilor în afară, sunt la noi în funcție aproape exclusivă de desvoltarea exportului în limitele acestor necesități. Exportul ne procură mijloacele trebuitoare de plată externă, fie direct în devize, fie contra schimb de mărfuri. Vom exporta mai puțin, vom importa mai puțin, iar urmările se vor resimți în situația generală a economiei naționale, precum și în cadența efortului de înarmare.

De aci și intensificarea măsurilor de activare a exportului pusă în mișcare de factorii indicați, încă din cursul verii trecute, după constatarea încetinirii operațiunilor de export în primul semestru al anului 1938, care debutase chiar cu deficit în balanța comercială a primelor luni.

Efectul măsurilor s'a simțit imediat și el s'a reflectat nu numai în creșterea cantitativă și în valoare a exportului, dar și în soldul devizelor disponibile în cont clearing, care dela 928 milioane, la finele lui Noembrie 1938, a săltat la circa 1300 milioane spre finele lui Decembrie același an.

Dar simpla desvoltare a cifrei exportului — indiferent de debuțeu și de condițiunile de lichidare — s'a dovedit neîndestulătoare. Pe deoparte, pentrucă, atrași de convenințe unilaterale, exportatorii noștri acordau preferințe descumpănitoare pieților cu devize slabe și nelibere în dauna celor cu devize forte și libere, iar, pe de altă parte, pentrucă modul cum a funcționat sistemul clearingului mai ales pe unele din aceste piețe, ne-au creiat solduri masive în favoarea noastră, foarte greu de lichidat.

In această situație suntem azi cu Ungaria, în al cării cont clearing avem imobilizat un activ de circa 350 milioane, pentru lichidarea căruia se duc azi tratative stăruitoare la ministerul economiei naționale; în aceeași situație suntem și cu Turcia, de unde a trebuit să importăm recent importante cantități de bumbac, în scopul de a absorbi în parte soldul creditor rezultat din diferențele și condițiunile puțin satisfăcătoare de plată.

Dar sforțările depuse de forurile noastre economice de a canaliza exportul în mai mare măsură spre țările cu devize libere și forte au început să-și vădească roadele în cifra foarte sporită a exportului pe ultimele luni în Anglia, Elveția, Olanda, Egipt, Palestina, fără să fie însă neglijate nici piețele de primul ordin — deși sub regim valutar restrictiv — ale Germaniei, Italiei, etc.

Pe de altă parte, tratativele în curs pentru încheierea de noui convenții comerciale — în deosebi cu Franța —, cum și inițiativele pornite din rândul marilor comercianți și industriași din România de a întemeia o cameră de comerț franco-română și alta americano-română — care va fi foarte binevenită cu ocazia participării noastre la expoziția din New-York, din primăvara aceasta, — vor adăoga un ajutor din cele mai prețioase sforțărilor noastre de a desvolta relațiile de schimb cu piețele și cu țările cele mai interesante pentru economia noastră națională.

Familia regală italiană (x Principesa Maria di Savoia)

Copiii Suveranilor Italiei sunt, după vârstă: Principesa Iolanda, măritată cu contele Calvi di Bergolo; Principesa Mafalda, căsătorită cu Principele Filip de Hessa; Principele Umberto, moștenitorul tronului, căsătorit cu Principesa Maria José a Belgiei; Principesa Giovana, căsătorită cu Regele Boris al Bulgariei și Principesa Maria di Savoia.

O mare problemă musulmană: Califatul

de N. BATZARIA

Două vești primite zilele acestea — una din Egipt, a doua din Turcia — arată importanța și totodată gravitatea problemei, menită să producă agitație și mari frământări în statele și la popoarele cari se țin de religia lui Mahomet.

Așa, din Egipt s'a primit vestea că tânărul rege Faruk a fost investit cu demnitatea de calif, demnitate rămasă vacantă în urma desființării monarhiei în Turcia de către defunctul Kemal Ataturk. Se știe doar că sultanii turci întruneau în persoana lor, atât calitatea de suverani temporali, cât și aceea de șefi spirituali ai mahomedanilor. Ceva în genul foștilor țari ai Rusiei, cu deosebirea că, pe când țarii ruși erau numai șefii Bisericii ortodoxe rusești, sultanii turci pretindeau că sunt șefii spirituali ai tutulor mahomedanilor de pe pământ — în număr de peste două sute de milioane.

Am zis inadins „pretindeau", de oarece calitatea aceasta le era contestată de multe milioane de coreligionari.

Kemal Ataturk văzuse însă în instituția califatului o piedică serioasă spre progres și de aceea o desființase. Totuși, precum comunică dela Ankara corespondentul agenției Havas, gestul tânărului rege egiptean, care, în fond, n'a făcut decât să ocupe un loc vacant, ar fi provocat o vie reacțiune în cercurile turcești. Presa turcă a și luat atitudine față ostilă. In înființarea din nou a califatului, de pe urma căreia Turcia a suferit timp de mai multe secole, ea vede un element de desbinare între statele și popoarele mahomedane. „Progresul actual al Egiptului, scrie, între altele, ziarul turcesc „Ikdam", va fi stăvilit printr'o întoarcere la un trecut ce a adus atâtea nenorociri".

Mai înainte de a arăta — bine înțeles, în rezumat — ce-i cu această problemă a califatului, ținem să relevăm o interesantă coincidență istorică și anume: în Egipt, un suveran, — de origină albaneză, după cei mai mulți, turcă, după alții, — repetă astăzi un gest, pe care, cu câteva secole mai în urmă, tot în Egipt, îl făcuse pentru întâia oară un sultan turc din familia turcilor otomani.

In adevăr, în anul 1517, sultanul Selim al II-lea intră cu forța armelor în Egipt, ocupă capitala Cairo, spânzură pe ultimul sultan din dinastia prinților mameluci, cari stăpâneau Egiptul, și, înlăturând pe califul El-Motawakkil, al 55-lea și ultimul calif din dinastia abasidă, se proclamă el însuși calif, bine înțeles, păstrând și calitatea de sultan, adică, de suveran temporal. Dela acest Selim al II-lea sultanii turci (turci-otomani), au deținut în mâinile lor puterea lumească și puterea [illegible]. Această din urmă calitate nu le-a fost însă recunoscută niciodată de întreaga lume mahomedană.

Ooare va fi mai norocos în această privință noul calif, adică regele Faruk al Egiptului? Lăsăm ca viitorul să răspundă întrebării, din partea noastră mărginindu-ne să dăm câteva date asupra instituției însăși.

Despre cuvântul „calif" lămurim că este de origină arabă și înseamnă „succesor, locțiitor", adică succesor sau înlocuitor al lui Mahomet, întemeetorul religiei ce-i poartă numele. Șef suprem al comunității musulmane, califul — cel puțin așa a fost în vremile dela început — este și suveran timporal, dar poartă în acelaș timp titlurile de „imam" (slujitor religios) și de „comandant al credincioșilor".

Demnitatea de calif nu se moștenea, ci era electivă, iar calitățile ce se cereau pentru ca să poată fi ales cineva calif erau următoarele: știința (prin aceasta înțelegându-se mai degrabă știința religiei, cunoașterea Coranului), probitatea, deplina posesiune a facultăților intelectuale și lipsa oricărei infirmități, a oricărui defect fizic. Insă o condițiune prealabilă era ca persoana care candida pentru locul de calif să aparțină tribului arab al Coreșiților, căruia aparținuse și Mahomet. Numai în califatul din Orient această condițiune a fost respectată. Incolo demnitatea de calif era în funcțiune de forță.

De pildă, sultanii turci-otomani nu erau nici din tribul Coreșiților și nici de origină arabă. Totuși, ei erau recunoscuți califi de majoritatea mahomedanilor de pretutindeni și — poate mai semnificativ — chiar de „serifii" dela Meca și Medina, adică de urmașii autentici ai lui Mahomet, eșiți din tribul Coreșiților.

E drept, pe de altă parte, că erau și califi, din același sultani, cari, în loc de a face politică națională turcească și de a îndruma țară și popor pe căile progresului și ale civilizației moderne, făceau o politică de panislamism și o politică retrogradă, de pe urma căreia Turcia s'a ales numai cu pierderi și nenorociri, iar poporul turc a rămas timp de mai multe secole într'o stare de înapoiere.

Evident însă că noul calif nu va înțelege să meargă pe același drum, ci va căuta să armonizeze obligațiile de calif cu interesele de civilizare și propășire ale poporului egiptean.

După întrevederile dela Belje

Contele Galeazzo Ciano a părăsit Belgradul Duminecă seara.

Deși, în primele momente, vizita ministrului italian al afacerilor străine a fost considerată ca având un caracter privat, un comunicat oficial, publicat după terminarea întrevederilor, redă vizitei înfățișarea ei reală și ne lămurește opinia internațională asupra convorbirilor dintre d. Stoiadinovici și oaspele său.

Cei doi bărbați de Stat, spune în esență comunicatul, au constatat funcționarea desăvârșită și rezultatele fericite ale acordurilor italo-iugoslave din 25 Martie 1937. Ei au procedat, totdeodată, la examinarea chestiunilor internaționale de interes comun pentru Italia și Iugoslavia și și-au reafirmat voința lor comună de a adânci colaborarea lor în vederea consolidării păcii și ordinei în această parte a Europei, de acord cu toate țările interesate și în legătură deasemenea și cu recentele manifestațiuni din țările vecine cu Iugoslavia, care au găsit la Belgrad un ecou favorabil".

Se precizează în comunicat că Italia aduce la această operă colaborarea ei în spiritul constructiv al axei Roma-Berlin.

Ultima parte a comunicatului, în fine, se ocupă de relațiile economice dintre Italia și Iugoslavia și face constatarea că ele prezintă mari posibilități de desvoltare pentru a căror realizare cele două guverne „au hotărît să intensifice contactele lor".

Redacțiunea părții politice a comunicatului nu este decât în aparență sibilină.

Prin acordurile dela Belgrad, din 25 Martie 1937, Iugoslavia și-a organizat securitatea sa pe frontierele italiene și albaneze, după ce, cu două luni înainte, — la 24 Ianuarie, — rezolvase în același spirit, prin pactul de amiciție cu Bulgaria, problema granței ei cu această țară. Pentru a fi acoperită și pe hotarul său cu Ungaria, rămânea ca diplomația iugoslavă să rezolve și chestiunea raporturilor sale cu Ungaria.

Acordurile dela Belgrad făceau un prim pas în această chestiune, prin clauza de neasistență agresorului, care, în mod evident, era privitoare la vecina dela miază-noapte a Iugoslaviei. Sprijinind, în mod stăruitor, tendințele de destindere între Ungaria și vecinii săi meridionali și răsăriteni, diplomația italiană făcea un al doilea pas în aceeași direcție. E foarte probabil,—după cum ne lasă să întrevedem comunicatul, — că noi progrese au fost realizate la Belje, în această privință.

Intr'un documentat articol, publicat în „Giornale d'Italia" din 18 Ianuarie, d. Virginio Gayda, totdeauna bine informat, ne lămurește cu anticipație asupra acestei chestiuni: **„Raporturile dintre Iugoslavia și Ungaria, — spune directorul oficiosului italian, — sunt îndrumate către o repede și sinceră clarificare. Anumite fraze semnificative ale discursurilor, cari s'au schimbat între ministrul de externe italian și cel maghiar, în recenta călătorie a contelui Galeazzo Ciano la Budapesta, confirmă această orientare promițătoare. Este vorba de a găsi formula de stabilizare, care să concilieze respectul frontierelor, cerut de Iugoslavia, cu respectul drepturilor legitime ale minorității maghiare rămase pe teritoriul iugoslav, revendicat de Ungaria. La această formulă se va ajunge",** *conchide directorul lui „Giornale d'Italia".*

Cum se va înfăptui această **„consolidare a păcii și ordinii în această parte a Europei?"**

„De acord cu toate țările interesate", *răspunde comunicatul și* **„în legătură deasemenea și cu recentele manifestațiuni din țările vecine cu Iugoslavia, care au găsit la Belgrad un ecou favorabil".**

„Mai rămân încă de lămurit, continuă d. Gayda, în articolul mai sus citat, raporturile dintre Ungaria și România. Atât Italia, cât și Iugoslavia, pot da o contribuție prețioasă acestei cerințe esențiale pentru pacificarea și coordonarea forțelor din Europa dunăreană și balcanică".

Legăturile de alianță și prietenie, care leagă Iugoslavia și România, fac logică o asemenea încheiere și justifică redacțiunea comunicatului de Duminecă, prin care Italia, ca și Iugoslavia **„și-au reafirmat voința lor comună de a continua și adânci colaborarea lor, în vederea consolidării păcii și a ordinei, în această parte a Europei, de acord cu toate țările interesate".**

I. L.

Gravă ciocnire de automobile lângă Paris

Paris, 23 (Rador). — O gravă ciocnire s'a produs la Eminay, în apropiere de Paris, între două automobile.

Cele două automobile s'au sfărâmat complect.

Bilanțul victimelor: 2 morți și 8 grav răniți, cari se află în agonie.

FURT MARE LA PARIS

Paris, 23 (Rador). — Un important furt a fost săvârșit ieri la seminarul Saint Sulpice.

Valoarea titlurilor franceze și străine furate cu acest prilej se ridică la aproape 1.000.000 franci.

FILME

Cele două zepeline pe roate coboară vertiginos, poleind cu lumini de incendiu puzderia de brazi falnici.

Deodată, se oprește brusc, și mulțimea de pe peron ocupă în pas gimnastic locurile reținute.

— Nu mai aveam bani de cât pentru diferența de accelerat și tichet, șoptește o călătoare.

— Atunci, o să mergem pe jos acasă, fiindcă nici mie nu mi-a rămas pentru mașină, răspunde vecinul, arătând portofelul gol.

— Cine te-a pus, nenișorule, să joci așa cum te-am văzut? strigă cineva dela vârful opus al vagonului.

— Ce-ți pasă d-tale de pierderea mea?

Cel inportunat își pleacă fruntea pe mâinile încrucișate, prefăcându-se că doarme.

— Mai bine dedeam banii la loterie, exclamă un bătrân. Cu nimica toată, puteam să câștigăm milioane.

— Să mă slăbești cu loteria d-tale, i-o tae soția, așezând un nou strat de fard pe portativele de sbârciturI. Acolo n'am emoție de cât în ziua tragerei, pe când aici le am în toate Duminicile.

— Și eu în toate zilele, când mă automutilez moralmente ca să pot încropi ce arunci d-ta pe gârlă!

O bunică își continuă, într'un caețel, socotelile făcute toată ziua pe bordul mesei verzi, ca să găsească soluțiile sigure pentru câștig garantat, și, totuși, n'au rămas în poșetă de cât puful și rujul.

Deodată exclamă indignată:

— Nu pot să scriu! Imi joacă plaivazul în mână! Prea trepidează aerodromul ăsta!

— Aerodinamicul, vrei să zici, observă o tânără în costum de skior dar fără skiuri.

— Aerodinamic, aerodrom, e sinagog.

— Adică sinonim.

— Nu mă 'nvăța pe mine, gramatică! Eu am nepoți de vârsta d-tale!

— Să vină patru sticle de șampanie! comandă un grup exuberant.

— Suntem aproape de București, observă omul de serviciu.

— N'are importanță. Le bem cu 100 pe oră.

Si se țin de cuvânt.

La plată, patru cărți de vizită în loc de bani.

— Glumiți.

— Nu glumim de loc. Am pierdut.

— Atunci, de ce beți șampanie?

— Ca să-ți dăm prilejul să pui această întrebare.

Trenul a sosit. Călătorii golesc vagonul. Numai încasatorul rămâne — cu cele patru sticle goale.

Don Jose

Germani expulzați din zona de frontieră polonă

Varșovia, 23 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" transmite:*

„Kattowitzer Zeitung" anunță că autoritățile poloneze au expulzat din zona de frontieră Kartuzy patru cetățeni polonezi din minoritatea germană.

Pe de altă parte, au fost expulzați dela Cieszyn patru germani cetățeni polonI.

Cei expulzați au trebuit să părăsească regiunea în 24 de ore fără a li se spune motivele.

A murit in ajunul primei sale expoziții

Un pictor care a luptat mult cu sărăcia, a murit la Paris in preziua consacrării sale

E vorba de pictorul Jean François Thomas, care a încetat din viață la 15 Ianuarie, când spera ca a doua zi să fie celebru.

La 16 Ianuarie se deschidea într'adevăr, la Chicago, expoziția operelor sale la *Art's Club.*

Lupta pentru artă își are dramele ei. A murit la vârsta de 41 ani, într'o vreme când America i-ar fi recunoscut celebritatea înaintea propriei sale patrii.

Critica pariziană i-a fost cât se poate de favorabilă, iar d Jean Prevost l-a prezentat în chipul cel mai frumos, vorbind cu destulă tristețe despre viața lui de mari nefericiri materiale.

Indrăzneață spargere la Constanța

Un magazin din centrul orașului jefuit de mărfuri și de bani

Constanța, 23 Ianuarie

O îndrăzneață spargere a fost săvârșită astăzi la un magazin din centrul orașului.

Spărgătorii au întrebuințat vechiul sistem: în timpul prânzului, după închidere, servindu-se de chei potrivite, au intrat în magazinul „La Farin", de pe str. Ștefan cel Mare, una din cele mai populate străzi din oraș, reușind să fure mărfuri în valoare de 50.000 lei și suma de 11.000 lei.

După această ispravă, hoții au părăsit magazinul pe ușa din dos.

Cu identificarea și prinderea hoților a fost însărcinat comisarul Victor Gornac, dela biroul judiciar.

SCRISORI DIN PARIS

CINE VA FI PREȘEDINTE AL REPUBLICII?

de RENE SAIVE

Paris, Ianuarie

La primăvară se va petrece un mare eveniment politic: Franța va avea un nou președinte al republicei. D. Albert Lebrun a ajuns în sfârșit, la împlinirea termenului de șapte ani și nu manifestă deloc intenția de a fi din nou candidat la președinția republicei. Realegerea unui președinte al cărui mandat a expirat, ar fi dealtfel, un fapt unic în analele republicei.

Depe acum cele mai diferite svonuri circulă în cercurile politice. Cine va fi candidat? Cine va fi președinte?

De multă vreme se spune că d. Jules Jeanneney, care a fost ales pentru a șaptea oară președinte al Senatului și care, în ierarhia democratică, poate fi considerat astfel ca al doilea personaj al Statului, va fi candidat la președinția republicei. E o eventualitate care nu trebuie înlăturată, deși d. Jules Jannenay nu mai e tocmai tânăr și nu și-a exprimat oficial intențiile în chestiunea care ne preocupă. In adevăr, actualul președinte al Senatului, ar fi un președinte al republicei, de frumoasă prestanță și de mare autoritate. Experiența sa politică, marea sa cultură, patriotismul său îl desemnează pentru postul de șef de stat.

Să rămânem la Senat.

Vom mai găsi doi candidați posibili: d-nii Pierre Laval și Leon Bérard.

Este de prisos să prezentăm pe d. Pierre Laval. Deși n'a mai venit la putere de foarte multă vreme, activitatea sa politică n'a slăbit o clipă. Senatorul de Clermont-Ferrand ocupă un loc eminent în sânul înaltei adunări și intervențiile sale pe lângă comisia afacerilor externe sunt totdeauna remarcate. Și-apoi, e un om care are prietenii solide.

D. Leon Bérard nu seamănă deloc cu d. Pierre Laval. Activitatea sa e mai mult literară decât politică. Dealtminteri, e membru al Academiei Franceze și a îndeplinit foarte bine funcția de ministru al instrucțiunii publice. Spirit distins, orator spiritual și talentat, — discursurile sale sunt citate ca model, — d. Leon Bérard pe lângă că posedă un mare farmec personal, dar mai este și un om de o aristocratică distincție. Ar fi un excepțional președinte al republicei.

Să mai citâm un nume de senator de care se vorbește uneori: d. Paul Boncour. Trebuie să adăogăm însă că fostul ministru al afacerilor străine nu pare deloc dispus să candideze la acest post.

(Continuare in pag. 2-a)

Contele Ciano și d. dr. Stoiadinovici la Belje

Catedrala Unirii din Alba Iulia